

նարկութիւններ, նոյնպէս և հոգեւոր հաստատութիւնները ժողովրդի համար գոյութիւն ունին։ Այդ տեսակետից դործի վերայ նախելով, հասարակական ամեն հաստատութիւններ աշխատում են ամեն կերպ զերբանջելով զօրեւորութիւնը, որպէս զի ժողովրդի վերայ աւելորդ ծանրութիւն չը ընկնի։

Հետեւաբար հոգեւոր իշխանութեանն է մնում զերբանջելու այն մարդիկների գործը, որոնք մեղքիկական առնելու համար հարկադրուած են հարկաւոր վերստեղ ճանաչարհորդութիւն անելու, բացի ֆիզիքական և բարոյական նշանութիւնները՝ դեռ նիւթական աւելորդ կորուստներ էլ կը ընկնու։

Այսպէս նոյնեցին պէտք է Եռեղի գնալ մի որեւէ և եկեղեցական գործի համար, այն ինչպէք կարելի էր և այնպէս անել, որ առանց Եռեղի գնալու էլ վերջանար, եթէ աղքատին կարգադրութիւն լինի։

Ս. Ս.

Ք Ր Ո Ն Ի Կ Ո Ն

ՂԱՐԱՍՈՒՄ-ԲԱԶԱՐԻՑ Օգտել միզ գրում է. — Մինչև լուսարթ թէև երանակները լաւ էին գնում, բայց նոր տաւրաց արդէն սկսեցին սաստիկ ցրտել։

Սակայն աղ ցրտերը արդէն չեն, որ մեր քաղաքային իրենց ժամանակը լուսնով անց կացնեն. ընդհակառակը, ձմեռ ժամանակ, և աչք էլ ցուրտ եղանակին կարծիս աւելի է սաղաւթ լուսնով, և եթէ մի կողմից ձմեռ ժամանակը քիչերի շատանալու պատճառը ամառու աշխատած փողերն է, միւս կողմից էլ հենց եղանակն է, որ աւելի նպաստաւոր է աղ բանին. շատ շատերը չափազանց սպասում են ձմրան, որ քիչ անեն։ Սակայն աղ քիչերը բոլորի համար էլ միևնույն չէ. թուրքերն ու քրիստոնեաներին էլ հասարակ դասակարգը քիչ են անում տեղական երաժշտական խումբը ետևենք ձգած, մի գինեանից միւսը, մի սրճանոցից միւսը թափառելով — ան-

ասլիկ երջանիկ, հեռու աղիտութեան քաղաքիկներին, հեռու մարդկանց անդթութիւնին, բայց նա, իւր կանացի անհուն առաքելութիւնից, թէ աչք զգացումընք, որ ինքն աղ ժամանակ չուտով մար էր լինելու, — պատասխանեց նրան Պաշկինի ճատեանակի խոսքերով.

Ես ձեզ սիրում եմ,
Բայց ինձ, տեսնում էր, տուել են
ուրիշին,
Ես նրան կը միամտ ցմահ հաւատարմի։

Աղ օրից նա ալ ևս չտեսաւ իւր թշուառ սիրահարին. ուր գնաց նա, ինչ եղաւ. արդիօք կարողացաւ. նա գիմանաւ, թէ... Անբաղ ինչ տունը կը կրկնապատկուցար։ Միտի լաւնը, որ կապում էր նրան աղ աշխարհի հետ և նրա անհուն միշտը մոռացնել էր տալիս, — աղ նրա երկու սիրուն դասակներն էին, որոնց նա սիրում էր իւր մարդկանց բոլոր պղծամեղներով։ Նա պիտի իւր ամուսնու գաղտնիքը, նրա մոլորութիւնները, բայց աղ մասին երբէք մի տխրարի անգամ չէր անում նրան. չնայելով որ աղ զաւաճելը ամենատարբեր կերպով չափում էր նրա ամուսնական պատիւը։ Նա իրեն իւր երկու գաւառներին հետ պահում էր աղ մարդու տանը, որպէս օտար, որպէս հիւր, օրեր, չարաթիւներ

զապար, սուսնց ձաշելու, սուսնց ձանդառնալու՝ մինչև որ ջերբի փողերը կհասնին երկաթաբար կալուածատերերը քիչ են անում կրտսի մէջ — պարբեր կամ երաժշտական երկերները վերջանալուց փառ — և արդական երաժշտական խումբով, միևնույն խմբով են քիչ անում և մրցաները, բէշերը — իրենց զրպանի հաստ կապուցի մեծ մասը կանաչ սեղանի առաջ տեղադրելով խմբից քաջութեամբ տարուելուց չնայել, գրանց քիչերին մասնակցում են երբեմն և տեղական աղաները, որոնք իրենք էլ հաճում են երբեմն իրենց ջերբի տարած փողերից ևս մի քանի բարձր մասեր. Բէշ են անում և Բէշ-Բէշ-Բէշ երկաթաբարները փողիկաբար միմեկանց աներ լաճախելով երկերները, կանծելով թուղթ խաղաղով, մի փոքր էլ բարձրանալով և «հին» հաշիւներով զրադուելով. Բէշ են անում քաղաքիս որոշ դասակարգի աղիկներն ու օրիորդները՝ սահմանելով չընկնելով — թէ և ալ տարի սահմանի համար էլ աչքան շատ չարմար ժամանակներ չեն եղել... Բէշ են անում հարց զարդից հաղարարներն ու ուսուցիչները, որոնցից առաջինները զրգրոց չունին հաշիւ պահելու և միւսները — աշակերտներ՝ դառ աւանդելու Բէշ է անում երեցիկները, որովհետև արդէն գործ չկաւ և ինչ որ կար միջոց և ինչ որ կարող էր՝ մինչև կօնսիտոսիայից արդիւրդար ծախուել վերջացել էր։ Ամեն տեղ, մի խօսքով, քիչ է ու քիչ։ Բայց մենք աղ քիչերից գեռ խել չենք տեսել, բայց զրանց շուտըր շատ են։

Վերջի ժամանակներս լիւսնօգովի ձկնորսական խորից մեծ քանակութեամբ ձուկ է ստացվում թիֆլիսում, որ «Պոս. Օծ.»-ի ասելով ալտեղ մարբելով ուղարկում են արտասահման։

Աչքի առաջ ունենալով աչք հաճախմանը, որ երկաթուղային պահապանները լաճախակի լարձակման են հեթակալ, երկաթուղային ճանապարհների զիլաւոր վարչութիւնը խնդրել էր ուր որ հարկն է, որ պահապաններին գէնքեր տրուի կառավարութիւնից. ապա ինչպէս լսել է «Բառ.»-ը, արդէն կարգադրութիւն եղած է, որ գէնքերը իրենց բոլոր հարկաւոր գործիքներով տրուին պահապաններին։

Երբ անցնում, որնա չէր խօսում, մինչև անգամ չէր տեսնում աղ մարդու հետ։ Նրա համար բոլորը միևնույն էր, մինչև անգամ և՛ աչք, թէ չար լեզուները ինչ էին խօսում նրանց և նրանց ընտանեկան լարարկութիւնների մասին, — միայն թէ նրան իւր սիրատունը գաւառների հետ թողնէին հոնդիստ։

Աղա Գրիգոր Մօսէլիչի ամուսնանալուց չնայ աչքի էր տնողջ քսան և մի տարի, երբ նրա ձեռքն ընկաւ Բարսեղը։ Աղ մարդը պիտի լինէր նրա դասախարարը։

Պ. Անցաւ ութ տարի։ Վիրտիօրեալ գեղեցիկ առաւօտները մինչ էր։

Աղա Գրիգոր Մօսէլիչի սան վերին լարիկի գեղեցիկ կահաւորած սենեակներին միմեկը գրասեղանի առաջ նրատած էր մօտ քսան և եօթն տարեկան մի երկստասարդ, որի գեղեցիկ և խելացի զեմբը արտասովորաբար էր չափից դուրս համեստ և բարձր բնութագրութիւն։ Անոցներն աչքերին՝ նա զրադուած էր մի ինչ-որ դրութեամբ։ Նրա ետեղ փափուկ գահաւորակի վերայ թիկն կեղծով ևս բնկած՝ նստած էր մի օրիորդ ու աւելի, քան քսան տարեկան։ Նա աչքան նստած էր գրող երկուստարից, որ նայում, առանց մի վարկեան մարանկու, իսկուց կատել, որ

Անցաւ մեկ հազարըցիկը, որ ծխախոտի արդիւնարկութիւնը Ռուսիայում բարձրացնելու նպատակով, մտադրութիւն կաւ արտասահմանի ծրարախոտի վերայ, մանաւանդ թրքական ծխախոտի վերայ եղած հարկը բարձրացնելու. բայց մի քանի ծխախոտ արդիւնարկողներ աչքի առաջ ունենալով աչք հաճախմանը, որ կովկասում ծխախոտի արկը միջակ է և մեծ կարգ ունի արտասահմանի լաւ ծխախոտի՝ որպէս զի կարելի լինէր նրանց գործի զեմ, մտադիր են, «Պ. Ա.»-ի ասելով, խնդրել ներկայացնելու կառավարութեան, որ կովկասի համար աղ կանոնը չլուր, որովհետև, հակառակ դէպքում կովկասում միայն բարձր տեսակի ծխախոտ մշակուելով, միջակը կը մնալ անգործադրելի, իսկ կովկասի ծխախոտի մեծ լուսը միջակ տեսակից է։

Յիւնիկ Ա. ի ժողովուրդը ապա չափաւոր մեծ զօրութեան մէջ է գրանցում, «Թիֆլիս»-ի ասելով, հաշտարար դատարար չլինելու պատճառով, որ զեռ չէ գնացել իւր պաշտօնատեղը։ Բայց գործերը մնացել են դատական քննիչի վերայ, որ առանց աչք էլ արդէն շատ գործերով է ծանրաբեռնուած։

Սոց 1887 թուին առաջին կիսամակի ծխախոտի աղիւղի լեռնաձիլի վճարը ապահովելու համար, ֆինանսական մինիստրութեան վճարն համաձայն, մի քանի արժեթղթեր պէտք է հետեւալ զեմով ստացուին. — Փօթի-թիֆլիսական ճանապարհի աղիւղի 144 ռ., Գրիգոր-ցաբըցիական — 88 ռ. և Միքայէլական բանկի գրաւթղթերը, «Պոս. Օծ.»-ի ասելով, 72 ռուբլով։

Լիւսնօգովի, ինչպէս հազորդում են տեղական լրագրիւնները, մի ընկերութիւն է կազմվում Ռուսիայից արտասահման միւս արտահանելու նպատակով լնկերութեան աղիւղների անդամները արդէն աղ նպատակի համար հաւաքել են 500,000 ռուբլի և լուս ունին, որ շատ շուտով աղ գումարը 700,000-ի կհասնի։ Նպատակն է, որ ևս տեղական կառավարութիւնը ընկերութեան փութ կտա 300,000 ռուբլի — երկու շաբաթա զեմ. լուս համար լնկերութեան վարչութիւնը պէտք է Մօսկվայում լինի։

Նրանք քուր ու եղբայր են։ Օրիորդը զրադուած էր ընթերցանութեամբ։ Նրանք, իրաւ, քուր ու եղբայր էին և աղա Գրիգոր Մօսէլիչի հարապատ դասակները, որոնք իրենց մարտիկին Գալիանէի հետ բոլորովին առանձնացած էին ապրում իրենց հօրից, չնայելով որ ապրում էին միևնույն լարիկ տակ։

Եղբայրը, որի անունը Գարեգին էր, տեղական ծխական ուսումնարաններից միմեկը մի համեստ ուսուցիչ ուսուցչութեան պաշտօն ունէր, իսկ քուրը՝ Իսկուհին, սուստով էր տեղական հաւօրիորդական ուսումնարաններից միմեկը և ապա գտնվում էր տանը։

Երկու ժամանակ երկուսն էլ լուս գրադուած էին իրենց գործերով, երբ չանկարծ դուրս բացուեցաւ և չափաւոր ներս մտաւ տից ցլլուս սև հագնուած մի երկստասարդ նոյն հասակի, ինչ որ Գարեգինը, բայց տիւրը դէմքով։ Նա Գարեգինի պաշտօնակիցն էր և ամենաարտակից ընկերը։

Ներկեցէր ինձ, — խօսեց նա չնչաւառ և զողորմիւն ձաճով, սեղմելով նախ քրոջ, ապա եղբոր ձեռքը, որոնք նրա լանկարձակի մտեղում պէս թողնելով իրենց պարտաբեռնը՝ զարմացած և լուս ծաղում էին նրա տիւրը գէնքին։ Ներկեցէր ինձ, խնդրում եմ. ևս ձեզ մօտ եկել եմ մի խնդրիկով, որ եթէ կատարելը կամ գտնէ աշխատելը

Ռուսիայում երկրագործութեան առանձին մինիստրութիւն կազմելու խնդրը վաղուց բարձրացած էր, բայց վաղուց էլ մոտացում, իսկ ապա ինչպէս հազորդում են տեղական լնկերը, կուրակի ճահանդական զեմ. ստիճ միջոցներ վնասելով տեղական երկրագործութիւնը բարձրացնելու, որպէս էլ գիմելու կառավարութեան, որ առանձին բարձրագոյն վարչութիւն հիմնէ հողալից գործերը և անտեսակաւորութիւնը վարելու համար։

Ռուսական հողալից վարչութիւնը կամենալով կախել իւր ունեցած աղիկները բարձրացնել, մօտ օրերս արտասահման է ուղարկել զինեղորդ Ս. Ֆ. Գիկկենսօնին, մասնաւորապէս չափաւորի գինի, կօծակ և առ հասարակ լնկերակցին իսկիւքներ պատրաստելու եղանակի հետ ծանօթանալու համար։ Պ. Գիկկենսօն, «Բառ.»-ի ասելով, արդէն ուղևորել է զեպի Ֆրանսիա։

Կալուդարում չուսկարի 24-ին վախճանել է ճահանդական դատարանի անդամներից միմեկը, որ իւր 38,000 ռուբլին թողել է զեմտիօրին աչք պաշտանով, որ վերջինս աղ գումարը 100,000-ի հասցնելուց չնայ հեռու գիւղերում հիմնէ ծխական ուսումնարաններ, որոնց մէջ աղքատ աշակերտները պէտք է ձրիպալս ստանան շոր և ստանան։ Ներքի միւր ընթերցանները գիտեն, որ աղալիսի մի կտակ կաւ և հալոցս մէջ, միայն հաւ կտակողը ոչ թէ 38-ը՝ աղ 25 հալոցս է, թողել և աչք ոչ թէ պէտք է մինչև 100,000 դառնալ՝ աղ միլիոններ։

Մի տարուց աւելի է, որ Յիւնիկ ի ժողովուրդը պօստալից հաստատութեան համար երեք տարի պալմանաթանաւոր վրձն է մի չինութիւն. բայց «Պիլերիս»-ի թղթիկի տեսլով, ժողովուրդը մինչև օրս սպասում է, որ պօստալից ճիւղը գալ Յիւնիկալ։

Լաւրշներ լեզուով հրատարակուող «Baltijas Wehstnesis» լրագրիւնը լսել է, որ լուսնարի 20-ից բաղրիկական երկաթուղիների վարչութեան հրամանագրուած է, որ բոլոր տեղական երկաթուղային գործակալներին ուսուսկան լեզուից քննութեան ենթարկեն։

Կատարել, ինձ շատ և շատ կը պարտաւորեցնէիք...

— Ինչ է պատանել, Սմբատ, — զարմացած և անհամբերութեամբ հարցրեց Գարեգինը։

— Ես երբէք աղ խնդրելով չէի դալ ձեզ մօտ, — չարտեսակեց Սմբատը, — և թէ անհրաժեշտ կարելն և սուղ ժամանակն ինձ չստիպէին, որովհետև ևս գիտեմ, որ դուք շատ կարելի է անկարող կը գտնուիք օգնելու ինձ. բայց աչքն աւմեղանքի ևս դարձաւ...

— Վերջապէս, դու եկել ևս ալտեղ երկարաբանելու, թէ ասելու աչք, ինչ որ քեզ պէտք է, — համբերութիւնից դուրս գալով ընդհատեց նրան Գարեգինը. — ուղղակի ասա ինչ ևս ուղում։

— Գու գիտես, սիրելի Գարեգին, — սկսեց Սմբատը, — որ իմ հալոս մնաւ առանց ինձ մի կպէկ անգամ ժառանգութիւն թողնելու, բայց հազար ռուբլի պարտքից և աչք անցի, որի մէջ ապա լնկերում եմ ևս մօտ հետ չօրս մահից չեմ անմիջապէս պարտաւորել սկսեցին ինձ նեղել, որ պարտքը վճարեմ։ Ես խօսք տուի, որ ալտեղից անտեղից հաւաքելով, մի կկրալ կը գումարեմ հազար ռուբլին և իրենց կը տամ, բայց դժբաղդաբար աղ ինձ ոչ մի կկրալ չաջողուեցաւ... Ուսումնարանները ստացած ուսկիս էլ բոլորովին ծախաւոր էր մի մարտ սան

ՎԱՆԱՆՑ ՊԱՐՏԱԽՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Յաւելով պէտք է Նկատել, որ կանանց հարցի վերաբերմամբ շատ քիչ են խօսում ու գրում մեզանում։ Հալկին աչքան հաստատ համոզուած է իւր դրութեան անփոփոխութեամբ, որ կարծում է, ինչպէս մինչև ապա եղել է, աչքան էլ պիտի ընթանալ, ոչ ինչ նրա կոչումը չէ՝ միայն ծնող ներկայանալ աշխարհին։ Վերջինս հիմն է, որի շուրջը վիտում է մանուկ ամբար, Նրանից պիտի առաջանան բնութեան լաղթող արարածներ։ Նա պիտի պատրաստէ գոյութեան կուրի համար զինտուները, Բայց եթէ կինը իրբե մալը՝ նալ իւր աղջիկ զաւակի վերայ նախանալ հաշիւացրով, աչքինը՝ արպէս մի ստոր արարածի վերայ, ապալիս զեպլում պիտի արամարտուի լուսաւորաւ աշխարհից, քանի որ աղ աղջկալ կոչումը վն է։

Ամենին չաչնի է, թէ ինչ ստոր հալացքներ ունին Արեւիկան աղբիւր կնոջ վերաբերմամբ և աղ հալացքները դիւրեկան են միայն աղ տնկիին։ Աղալիսները համար կինը ստորաւ, ստորաւ է, որ ստորաւ է հալացքները իրենց բոլոր հաճութիւնն. նրանք չեն ուղում հալանալ, որ կինն ևս ունի կամը, մաքի տեղադրութեան ուժ՝ եթէ աղաւարկանցից ոչ աւելի, զոնէ հաւատար։

Այս նիւթը թողնելով աւելի ընդարձակ քննութեան, աւելորդ չենք համարում մէջ ընկել անդլակական մի ամսագրի կանանց պարտաւորութիւնների մասին չառնած հետեւալ հալացքը։

Յօդուածիս վերնագիրը կարողաւ ընթերցալը, ծիծաղելով կասէ. «Այլին հին հարցով է զրադուած դա». աչքան է սկսում աղ ջօղաւորի հեղինակը իւր խօսքերը։ ՍՊՐ արտ անհանգիստ կանալը կը թօթաին իրենցից միմեկանց նմանելու սէրը։ Բայց գուր են ծաղրածութիւնները։ Կանանց հարցը

*) Սակայն պէտք է կանխապէս ներկատել, որ աղ ջօղաւոր գրում է Անգլիայի կանանց համար, որոնց թէ մասաւոր, թէ բարակական և թէ ֆիզիկական զարգացումը անհամեմատաբար քիչ աստիճանի վերայ է գտնվում, քան հալերինը, ուստի ինչ կարծիք, որ հալ կնոջ զրադուածը լաւագոյն թէ մեծ պահանջ կալ, բայց ջօղաւորի մարերը գործադրել հալերի համար — կարելի չէ ամբողջապէս։

Խօր.

վերալ, միւսը հօրս թաղման վերալ... Մեացել էի լուսահատ գրութեան մէջ, որովհետև պարտաւորելը սպասում էին ինձ հազար ռուբլու տեղ առնելու երեք հազար ռուբլի արժող տուել։ Երկուր ժամանակ ալ մասին ևս չէի գտնում լալանել և գիմել ձեղ, որովհետև գիտէի, որ դուք ևս անկարող կը գտնուիք ինձ օգնելու. բայց վերջապէս աչքս ամեն տեղից լուս կտրած ևս դարձաւ գիմում եմ ձեղ, անգլին բարեկամներս, չուսալով, որ դուք, ալտեղանալանք, մի կկրալ կաշխատը օգնել ինձ ալ գրութիւնից դուրս գալու համար... Ժամանակամիջոցից տրդէն եօթն օր էլ անցել է, և եթէ աչքս ևս չկարողացաւ հազար ռուբլի ձեռք բերել և հօրս պարտքը վճարել, վաղը արդէն առանց ալ և ալտեղեան երեք հազարանոց տուել պիտի իրեն ձեռքից... Անգլին բարեկամներս, ձառնեցէր աղ գումարը և ուղում էք տուել գրաւ վրցելք, — ևս, ի հարկի, աղ գումարներն առանց հատուցանելու չեմ թողնել... Գիտեմ, որ դուք աղքատն գումար չէք կարող ունենալ, — չափաւոր աւելացրեց նա, տեսնելով որ բոլր ու եղբայր ծանր լուսթիւն են պահպանում. — Այո, աղ գիտեմ, բայց ևս առաւել աչք չուտով եկալ ձեզ մօտ, որ դուք աղ գումարը կարող էք տուել... ձեռք հօրից։

խոստովանելի է: Այսպիսի բողոքները շատ պիտի կրկնուեն, որ լուստարեալ ընթերցողները վերադառնան մէջ երկար միասն: Արդե՞ն զորքը սկսած է և առաջին քաղը արուած, լուստ ճառարակները խաւարը վանելով, կրանաց իրաւունքներին ընդարձակ դործունէութեան միջոց են տուել, որպէս զի կանաչ էլ զրանց տարածին մարդկային գործերը և ձգտողները մէջ, շատ կանանց մէջ արժարձութիւն է վճարել և գործին ուժ հինց աճն ժամանակ, երբ լուստաւարութիւնը աղբիւն մեղքեր է կիսաքիւր վերջին ուժը:

Կեանքի մէջ ինչ կազմաւոր, քան կատարեալ անգործութիւնն ու անպատարանաւորութիւնը: Այն անձը, որ դատապարտուած է աշխարհի կեանքի անողորմած ալիտի արժամարէէ իրեն և բնականաբար արժամարտուած ալիտի իրեն ուրիշներէ: Մեղանում կանանց պարտաւորութիւնները և պատարանաւորութեան շրջանը անգրան ընդարձակ է, որ աղ ստիճով շատ բան կազմուած է: Կանանց մեծ մասը անառողջ է, նրանց նեարդային համակարգութիւնը անգրան խանգարուած է, որ ուրախ են, կրք գործելուց ու պարտաւորութիւններէն զատ են, և աղ պատճառով էլ արտաքուստ նրանք անընդունակ են թիփում մեղ: Բայց ինչ նրանք աղպէս թող ու նեարդային են: Մանրակրկիտ, փրտած գործարարն է իրեն պատճառը, որ նրանց չեն գարգացրել իրենց ֆիզիկական ուժերը, որովհետեւ բաց օդում ֆիզիկական մարզութիւններ չեն կատարել:

Նրանք ան աստիճան թող են գրանուել և ենթարկուել սովորութեան ու հասարակաց կարծիքներին, կասե՛ր կամ աղէտ ամբողջ կարծիքին, որ անկարող են ալ ևս զինդարար վերաբերուել զէպի իրենց պարտաւորութիւնները: Նրանք միայն անպիսի և անկան կամ աղէտ անձերին են կենսակալ, որոնց համար ուժը իրաւունք է համարուում: Փա՛նջ լաւ ընտանեկանը հինց մանկութիւնը սողորմած են ան մտքերով, թէ իրենք աւելի ստոր արարածներ են, քան իրենց միւս եղբայրակիցները, և թէ իրենց վիճակուած է միայն սպանել և լալ: Դրանք անպէս հաստատ համոզուած են աղ բանին, որ փաստարանում են մինչև անգամ աղ: Երբոր բացարձակ պատարանները աղկալ համար սրբա-

պղծութիւն է համարում: Նրա մի որեւիցէ պատճառը բացատրելը չանցա՛ր: Երբոր ու քրոջ, աղամարդու և կնոջ կեղծ չարաբերութիւնները անցա՛ր արմատացել են, որ դրանց մէջ հաստարութիւն մտցնելու համար շատ ժամանակ ու համարութիւն է պէտք: Կանաչը զարբերով իրաւունքից և ամենայն պատարանաւորութիւնից զուրկ մնացած լինելով, դժուար է նրանց գրութիւնը արմատաւոր փոխել: Բաց զիս կատարած էլ է, արդեօք հնարաւոր է արմատաւոր անել ամբողջ միջոց կրկար ժամանակներից մնացած չարիքը: Բայց և անպէս աւելի լաւ է շատով դործը սկսել: Եթէ կարգադրողները և ամենայն պատարանաւորութիւնները, մեք կը նկատենք, որ վաղ բնից ցեղերի մէջ ուժեղ թագաւորում է ամենին: Սակայն ուժեղ իրաւունքը սիրտայնուած է իւր նախնական դրութեանը և զիս աղմկ էլ տարածում է ամբողջ մարդկութեան վերաջ: Բայց քաղաքակրթութեան տարածուելով կամ մայր-կամայ փրարանդում են հաստարակութեան մէջ ճամբարութիւն, որպէս ու բարեկեցութիւն: Այս բոլորը անընդունին հաստատուած են և անհրաժեշտ են: Քաղաքակրթութիւնը բարձր է անընդուն, ուր կընը լաւ վերջ ունի և չարութիւն է: Մեք ալ կարող ենք ասացուցանել, ի՞նչ դիտելը ամբողջ աստիճանաբար զարգացում, նրա քաղաքակրթութեան զանազան ժամանակները, մինչև անգամ միեւնոյն ամբողջ ստոր դասակարգի և բարձրի մէջ նկատուած ենք կանանց գրութեան փոխակարգութիւնը զէպի լաւ, ինչպէս և զէպի աղամարդկին ունեցած չարութիւնը: Նախնական վարքի, կրտաքաղաքակրթի և վերջապէս ամենաքաղաքակրթ իրարից զիստեղծ մեք նկատուած ենք, որ կանանց գրութիւնը անդադար փոխում է, անընդունութիւն, որ ոչ ալ ինչ են կանաչը, եթէ ոչ լոկ ծնող էակ, աստիճանաբար մտնում են մարդկային անարարածների կարգը, որոնք ունին կալը և խելը:

(Նր չարութեան)

ՔԱՂԱՔԱՍ

ՄՈՒՍՍՈՎԱ

«Նոր-Գար»-ի ստացած հեռագիրներից արդէն մեր ընթերցողներին չալան է իտալացիների պարտութիւնը արեւելեան Աֆրիկայում: Մուսավալի չըր-

— Մե՛ր հօրից, — կանչեց՝ իսկոյն Գարեգինը մի անգլիսի եղանակով, որ կարծես ստում էր՝ գրանից աւելի անկարելի բան չէ կարող լինել աշխարհիս երեսին:

— Այ՛, հօրից, նա կը տալ, եթէ նրան կամ գրաւ առաջարկէք տունը, կամ տոկոս, մինչև որ վճարեմ աղբը:

— Ի՜նչ... կամ տունը գրաւ առաջարկէք, կամ տոկոս...

— Այո՛, ի՜նչ է որ:

— Երբ որ աղպէս է, աւելի լաւ կանես հինց հիմնուց տունը պարտաւէրներին տաւ և քիչ համար հանգիստ նստես...

— Ի՜նչ ես ասում, Գարեգին...

— Այ՛, — չարութեանց ճոճ եղանակով Գարեգինը, — աղպէս թէ աւելի հանգիստ կը լինիս և թէ աւելի արժան է պրծնես:

— Ես քիչ չեմ հասկանում...

— Շատ հասկանալի է... Եղբայր, դու չես ճանաչում իմ հօրը, դու չգիտես, թէ ինչպիսի մարդ է նա... Գուշն հասկանում, որ երբ հազար բութ լիանոց տունը հազար բութով գրաւ տալով նրան, միեւնոյն է, թէ զրկվում ես աղ սկզբի, որովհետեւ դու երբ պիտի վճարես ամբողջ հազար բութին, որ տունը թափես, հազար բութին, — երբ-

ճակագրում հարկներից:

Մուսավան (Մուսավա) մի վարքի կրկնուել է լաւ ցանաքից երկու քաղաքներից հեռաւորութեամբ, զիբը տափարակ և դաշտան է և զեղեցիկ նաւաւորութիւն Օղը ստուղի տաք է, որը մանաւանդ զգալի է երկիրը աւելի շուրջիւնը համար, ուստի և օտարականների համար համարեալ է անտանելի է դա: Այդ պատճառով էլ ժողովուրդը զրիթ է մերկ է պտտում, միայն զինչակի կամ լոկ չալիկի մէջ պլլուելով ժամանակ աւ ժամանակ անպէս սարսուղի փոթորիկներ են բարձրանում, որ անապատի աւաղները երկինք բարձրանալով, անձրիի նման քաղաքի վերայ են տեղում: Բնակարանները զլսաւորաւոր կեննից հիւստած լինելով, շատ անգամ մի վարք կալծից ողջ աղբում, կրակի ճարակ են դաւնում: Սրանից՝ 15 տարի առաջ լատինները արդէն մի վաճառ և մի օւսումնարան ունէին հինգած անտուղ, բայց աղմու արդէն քաղաքը բոլորովին փոխուած է երազայինների լեցուելով:

Մուսավան միակ նաւահանգիստն է, որի միջոցով Հարէնտանը կապուած էր դրսի, Եւրոպայի հետ: Մուսավան զիս հին ժամանակներից պատկանում էր Հարէնտանին, բայց 1557 թուին ընկալ թուրքերի իշխանութեան տակ և անուանուել էր զիս կառավարում էր համարեալ աղաւ, մինչև որ 1865-ին թուրքերի Նիկայումի խոլիկն լանձնեց աղի: Բայց 1885-ից արդէն իտալացիները սիրելով նրան, չինչեյին իրենց զաղթականութեան կեղծում:

Բայց հարէնները չարապանց թշնամարար էին նալում աղիտանների վերայ: Նրանք աւելի վախենում էին աղ հարկանութիւնից մանաւանդ և անընդունաւոր, որ երկիրը էին կրում, որ խաղաղները կամայ-կամայ կը տիրեն իրենց երկրներին և աւա, երկար պատրաստուելուց չնոյ, չարձակուցան իտալական զաղթականութեան վերայ և իտալացիներին բոլորովին ջարդելով, տիրեցին Մոսկուլից, Օւմուսից և Արաւիային, իսկ մնացած իտալացիները փախուցան Մուսավա, ուր և սպասում են օգնութեան:

Պէտք է նկատել, որ Մուսավան արդէն բնութիւնից պաշտպանուած զիբը ունենալով, երկիրը չունի հարէնների չարձակութեան:

մեր հօր ընտանիքները: Նա անգրան էլ անպիտան և անդուլ է կարող լինել, որպէս դու ես կարծում... Հիմա ինչ անենք. այս պարոնը զիմիւ է մեղ, իրեն ամենամեծ շարեկաններին, որ մեք մի կրպ օգնենք իրեն, և մեք պիտի օգնենք սրան ինչպէս էլ որ լինի... Ինչու դու՛ զիս գործին չգիտեմ՝ աղպէս ես խօսում... Գու գնա մեր հօր մօտ և ուղղակի խնդրի՛ր հազար բութին, առանց աղտնելու, թէ ում համար և ինչ պալմաններով... մի խօսքով՝ ուղղակի ասա, որ աղբը գումարը քիչ համար ես ուզում...

— (Վ՛, աղ սակարկել է, աղ ես չեմ թողնիլ, — զգացում կանչեց Մարտը: — Անկարելի է, թէ կարելի է, — աղ զիս կը տեսնենք, մեղքորէն և քաղաքավարութեամբ ասաց նրան խոսհին: — Գու եկել էք միայն խնդրելու մեր օգնութիւնը, ուրիշ ոչինչ: Գրանով պըրծել է հօր դրսի խնդրի լինչպէս, ինչ միջոցներով պիտի օգնենք հեղ և կարող ենք արդեօք օգնել, — աղ մեր գործն է արդէն: Ձեզ մնում է միայն նստել և սպասել, խնդրեմ նստէք:

— Օրիորդ... ուզում էր խօսել Սըրբաւը, բայց խոսհին չթողեց նրան: — Խնդրեմ նստէք, — կրկնեց նա նոյն եղանակով:

Մարտան ստուշի նման նստեց նրա լուրջ, քնքշող զէմբին և մեքենայա-

ՔԱՂԱՔԱՍԻ ԼՈՒՐԵՐ

«Daily News»-ը ստում է, որ պատերազմը Գերմանիայի և Ֆրանսիայի մէջ միայն ան զէպրում կծալի, երբ Բիսմարկը աղբ աղ:

Միևնոյն լանն են ասում և «Standard»-ն ու «Daily Telegraph»:

«Köln. Zeit»-ը ասում է, որ ներկայումս քաղաքական հանգամանքները անկարելի են կացուցանում Գերմանիայի դաշնակցութիւնը մի որ և իցէ տէրութեան հետ — բացի Աստրիան, Անգլիան և Ռուսիան:

— Վերջի ժամանակները աչքի է ընկնում մի կողմից գերմանական լրագրիների պատերազմական եղանակը, իսկ միւս կողմից Ֆրանսիական մամուլի լուրերը: Շատերը հինց աղ հանգամանքը փոանգաւոր են համարում:

— Ոչ մի երկրում անգրան մի հոլով և մի ուղղութեամբ չեն քննում երկրի թէ արտաքին և թէ ներքին գործերը, որքան Գերմանիայում, — գրում են ուսում թիւթիկին: Աղ համեմալութիւնը մանաւանդ աւելի զգալի է աղմ, երբ քաղաքական խնդր խնդրներ կան վճակում:

— Վեննայից հեռագրում են «HOB»-ին, որ իշխան Բաժիլիլը գրաֆ Պոտոցկուն գրած նամակի մէջ ուղղակի չալտում է, որ պատերազմ չէ լինելու:

«Pall Mall Gasett»-ը ասում է, որ կարգու պրքում հրատարակուած պաշտօնական թղթերի համար պէտք էր անգլիական միջնորդութիւնը պատաստանի մատնել:

— Ի՛շ, Բիսմարկը շատ է աշխատում, որ Ռուսիայում Բոբիլանը մնալ իւր պաշտօնում: Ինչպէս չալտնի է «Նոր-Գար»-ի ստացած հեռագիրներից, Բոբիլանը ըստ երեւոյթին մնում է իւր պաշտօնում:

— Վ. Պոլսից «HOB»-ին հեռագրում են, որ պիտութիւնների դեպքանների մէջ ոչինչ բանադնացութիւն տեղի չէ ունենում:

— Բէլգրադից և Բուքարեստից ստացուած լուրերին նալելով, Սերբիայի և Ռումինիայի մէջ տեղի է ունեցել լուրջ միութիւն՝ Աստրիայի հոլանաւորութեան ներքոյ Ասում են, որ երկու թագաւորութիւնների մէջ էլ պատերազմի մեծ պատարաստութիւններ են տեսնում:

— Վ. Պոլսից «HOB»-ին հեռագրում են, որ Բ. Գրան, Յանկովի և Վալկա-

վիչի (Սօֆիայի կառավարութեան ներկայացուցիչ) համաձայնութիւն է կալացել բոլորական խնդրի վերաբերմամբ հետեւալ կերպով: Նախ բոլոր կուսակցութիւններից պէտք է կալումի միջնորդութիւն խնամակալութիւնը վերջացնելուց չնոյ: Այնուհետեւ արդալին ժողովի նոր ընտրութիւններ պէտք է լինին, որի միջոցին իշխան պիտի ընտրուի երեք կանցիդատներից միընդմիջում որոնց է և Միջկրէկան իշխանը:

— Վեննայի լրագրիները լսել են, որ Ստուլով և Գրեկովը ուղղում են մեծ վեղբիւն չալտնել, որ եթէ Ռուսիան Յանկովի առաջարկութիւնը ընդունելու չի, ապահետեւ բանադնացութիւնները ի զուր կլինին:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թ շ թ է կ օ չ ի կ ն ե լ ու: — Մեք բանի բանիցս մեր ընթերցողներին աւիթ ենք ունեցել տեղեկացնելու թղթի նոր գործադրութիւնների մասին Ամերիկայում: Աղմ մեք կրկին աւիթ ունենք թղթի գործադրութեան մասին մի նորութիւն ևս հաղորդելու: Հիստորիկ Ամերիկայի միացեալ Նահանգներում մի գործարանատէր, աղմ Եւրոպայի վաճառանցիները լցրել է նոր ձևի կօշիկներով, որոնք ամբողջապէս չնոսած են սեղմուած թղթից. շատ շատերը աղ կօշիկները փորձելուց վատը, գրանում են, որ թղթի կօշիկները աւելի զիմացկուն են, աւելի էժան և նրանց կարելի է շատ լաւ էլ մարել:

Օ տ ա ռ ո տ ի գ ա տ ա ս տ ա ն: — Իսմիլ: Նում կազմուել է մի խումբ, որ իրեն նպատակ է ընտրել մարդկների ձալները մշակել և ձիւս դողիւր ձիւրակալել: Անցեալ տարի լուսել և կախել են վեց ձիւս գողեր և աղ միջոցին էլ աշխատել էին, որ իրենց ձալները մշակեն: Նրանք գողին կախելու համար անաւառ տանելու «Ո՛հ, ո՛վ քեզ, սիրտն անաւառ...» բօմանն են երգում: Աղ միջոցին երկրորդ տէնօրը բարձրանում է ծառի փրալ, որպէս զի թիփի օղալը ամբացնէ ծառին: Թիւր ներքե թողնելիս ընկերութիւնը երգում է. «Աղ ինչ է երևում բարձրից»: Օղակը լանցաւորի վրայ ձգելով կրգում են: «Նա պէտք է մտնել, իսկ կախելով ձիւս գողին, երգում են: «Քաղցեք, ձգեցեք, բարձրացեք, նա չարձակ է գնամ:

— Բայց դու գիտես, որ նա ինձ ոչինչ չի տալ:

— Տէ՛ր Աստուած... աղպիսի մի խնդրով դու ի՞նչ չես գիտես, դուցէ տալիս է... Վերջապէս, կը տալ կը տալ չի տալ՝ չի տալ — գրանից լսո ոչինչ չի վնասուել: Ինչ չի չփրծել մի բան, քանի որ զեւ չես փորձել:

— Լաւ. ես աղմ կը գնամ նրա մօտ, կը խնդրեմ, և կը տեսնենք՝ կը տան, թէ ոչ, — տալց Գարեգինը վճակուածութեամբ տեղից վեր կենալով:

— Բայց, ի տէր Աստուծոյ, Գարեգին, — տալց Մարաւը, — ասա, որ փողը ինձ համար ես ուզում և ասա, որ սովոս կը թամ, տունս գրաւ կը տամ...

— Ո՛հ, Գարեգին, — տալց իւր կողմից խոսհին, — կատես աղպէս, ինչպէս ես քիչ ասացի: Կատես, որ փողը քիչ համար ես ուզում և միայն քիչ համար, ուրիշ ոչինչ: Կը խնդրես, ինչպէս հարկն է և կը խնդրես իրեն որդի, հասկանում ես:

— Լաւ, լաւ, ես գիտեմ...

Եւ Գարեգինը դուրս գնաց սենեակից:

— Լաւ, լաւ, ես գիտեմ...

Եւ Գարեգինը դուրս գնաց սենեակից:

Եւ Գարեգինը դուրս գնաց սենեակից:

(Նր չարութեան)

(Ներքին «Չափազանց երկու») Այնուհետև մարմինը հողին լանձնելով, երկուսն էլ «Յոր դեմքին մէջ» կամ «Առանձնացած գերեզմանի վերայ վարդեր են աճում»։ Այնուհետև երկուսը բարձր են աճում թուփը, սակայն էլ դրադարձանային, որը և պահում է ընկերութեան շինութեան մէջի նստելի պահանջներով, ի վերջոյ դրադարձան էլ աւելի բերում է մի սակաւ դարձուր և լարում է երկուսնին։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

«ՆՈՐ-ԴԱՐ»-ի

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆԻՅՑ ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ. 5 Փետրվարի։ Երեկ տեղի ունեցաւ բանաստեղծ Նադսոնի թաղումը. մարմինը թաղուած է Վոլոդկան հանգստանոցում։ Գերեզմանի վերայ խօսեցին մի քանի դամբանականներ և մի քանի էլ ոտանաւորներ կարդացուցան։

«НОВОСТИ»-ին, բողոքովին ստույգ աղբիւրի վերայ մատնացող անելով, հաղորդում է, որ քրեական գործերի հրապարակապէս քննելու սահմանափակումը կարելի է բոլորովին վերջացած համարել բացառական ինքով։

Լրագրները հաղորդում են, որ Պոլտավայի իլինեան տոնավաճառի ժամանակամիջոցը փոխանակ քան օրուան վճարած է տասնհինգ օր անել։

ԵԼԻՍԱՎԵՏԳՐԱԴ. Խմելովսկի գաւառակի տնակներէց մինում մորթոտուած են մանր հողատէր Գօրոշկօ, նրա մարը, աղախներ և վեց էլ փոքրահասակ մանուկները։

ՏԱՄԲՈՎ. Նահանգապետը, գիւղական գործերի գաւառական հաստատութիւններին ուղղած շրջաբերականի մէջ մատնացող է առում հասարակութեամբ հողավարութիւն անելու անհրաժեշտութեան վերայ։

ԲԵՐԼԻՆ. Վիլհէլմ կայսրը հիւանդ է։

ՍՏՐԱՍԲՈՐԳ. Էլզաս-Լոտարին-գիւղի փոխարան ընտրողական շրջաբերականի մէջ մատնացող է ա-

նում Ֆրանսիայի կողմից առաջադրուած պատերազմի վտանգի վերայ և հրաւիրում է գերմանական ընկիւնտագի համար ընտրել այնպիսի պատգամաւորներ, որոնք արդէն հաշտուել են Էլզաս-Լոտարինգիական Գերմանիային միացած լինելու մտքի հետ։

ՄՈՒՍՍՎԱ. Բառ-Ալուլան գլխավորութեամբ զբաղւած է մի նամակ, որի մէջ մեղադրում է իտալական ծառայութեան մէջ զանուղ Մահմետ-բէյին, որ նա գրգռեց հաբեշներին յարձակուելու իտալացիների վերայ, հաւատացնելով, որ իբր թէ իտալացիները պատրաստուած են հաբեշտանի վերայ յարձակում գործելու։ Թեւեթ հրամայեց ձերբակալել Մահմետ-բէյին, և միևնույն ժամանակ էլ Բառ-Ալուլայից պահանջեց, որ նա արձակէ բոլոր իտալացի ճանապարհորդներին։ Մահմետ-բէյը ընդհատեց իտալացիներին է։

ՎԵՆԵՍԱ. Երեկ կայսրը ընդունեց ռուսական նոր զինուորական հաւատարմատարին։

«ՆՈՐ-ԴԱՐ»-ի ՊԱՍՏԱՆԱՆԵՐ

Բաթում. Գ. Տ. Մ. Ներողութեան, ճոր բաժանորդների ցուցակից ձեր առումը սխալմամբ դուրս մնացած լինելով, մինչև այժմ ձեզ միայն առաջին համարներն է զրկուած։

Խմբագիր-հրատարակիչ
ՍՊԱՆՆԱՐ ՍՊԱՆՆԱՐԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԵՐԹԵԿԵՎՆԵՐԻ
ԲԵՐԼԻՆԻ ԲՈՒՅԱՐԵԱՆՑԻ
(Երեւանի հրապարակում Միջնադարից փակել.)

Ընդունելութիւնը ամեն օր. Առաջինը 9—10 ժամին Ա. Բաթումիւ—Կանանց և երեւանների հիւանդութիւնների։ 10—12 ժամին Կ. Բաթումիւ—Ներքին շրջանի հիւանդութիւնների և էլէքտրական բժշկութիւն։ 12—1 ժամին Գ. Բաթումիւ—Արտաքին, վերաբերական, աչքի և վիճերական (ճածուկ) հիւանդութիւնների։ Երեւանները 6—8 ժամը, իսկ

Երեւանները և շաբաթ երեկոյան ժամերին կողորդի և ակունքի հիւանդութիւնների։

Ամենայն օր քննվում են ծծմարները և ծաղիկ են կտրում։

Վարձ խորհրդի համար առաւօտեան 40 կ., իսկ երեկոյան 60 կոպէկ։

Ջրատրները անվարձ։
Հիմնադիր բժշկական
Գ. ՔՈՒՉԱՐԵԱՆՑ.
X—15

ՈՒՂԵՑՈՅՑ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ
ԳԻՆԵԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԶԵՆՆԱԴԻ

Գրեց Կ. Կ. ՄԵԼԻՔ-ՇԱՀՆԱԶԱՐԱՆՑ
Պաճաւում է Թիֆլիս, Մօրիչ և
ընկ. գրադարանում

ԳԻՆԵ Ե 60 Կ.

Յատկապէս խնդրում եմ այն պարտնէրին, որոնց ուղարկուած է պ. ՄԵԼԻՔ-ՇԱՀՆԱԶԱՐԱՆՑԻ «Ուղեցոյց զործնական դիւնգործութեան» ձեռնարկը, հասցնել վաճառութեան գոյացած փողերը ոչ թէ պ. ՄԵԼԻՔ Վարդանանցին, ինչպէս գրած էի նրանց, այլ ՇԱՀՆԱԶԱՐԱՆՑԻ Կ. ՄԵԼԻՔ-ՇԱՀՆԱԶԱՐԱՆՑԻՆ կամ Шушу, Константины Мелик-Шахназаряну. Աւերանդր Թարխանեանց։

6—2

ՖՐԱՆՍԻԱՎԱՆ ՆԱԽԱԳԻՆՅՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱԿԵՆԻ ԸՆԿ.

Ուղիղ և կանոնաւոր երթևեկութիւն Մարսէյի և Բաթումի մէջ։

Չորեքշաբթի, փետրվարի 18-ին, «ՄԻՆԳՐԵԼԻԱ» (Mingrelie) շաբաթը, նաւապետ «ԺԻԲՈԻՆ» (Giboin) դուրս կը գալ Բաթումից դէպի Տրապիզոն, Սրբու, Սամսոն, Կ. Պոլսի և Մարսէյ։

Տեղեկութիւնների համար դիմել ընկերութեան գործակալներին Բաթումում պ. ԳԱՐԱՆԻՍԻՆ, Թիֆլիսում պ. ԲԷՆՈՒՆ, նախկին գաւերէյա Արժուներին № 103.

4—1

Կ. ՊՈԼՍԻ ԶԱԲԱՐԵՆՆԵՐԻ ԵՒ ԿԱԹԻ ԽԱՆՈՒԹ

Կ. Ս. ՍԱՔԱՆԱՆՑԻ

(Սօլուսի փողոց, սուրճ Թալիբեանցի)

Թարմութիւնը որ պատրաստուած իրեղէնների առաջի պահանջը և յատկութիւնն է՝ յարգելի հասարակութիւնը միշտ կարող է գտնել մեր խանութից արտահանած մթերքների մէջ, այն է՝ կոնֆէկտի, զանազան տեսակ քաղցրաւենիների (ճարպիկ) շաքարահացի, կարկանդակի, առաւելապէս այն անուշահամ եռաշաքարի մէջ, որ ամենայն առաւօտ պատրաստուած է մաքուր և յստակ իւղից։

Յանկացողները կարող են ապսպրել երեկոյների և պարահանդեսների համար ամեն տեսակ իրեղէններ նոյնպէս և պաշտպալ (ճարպիկ)։

Նաև ամենայն ժամանակ պատրաստուած է և վաճառվում է մեր խանութում շոկոլադ, սուրճ (չափէ) թէյ, խտակ կաթ, սեր, մաքուր իւղ և տաք եռաշաքար։

10—9

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1887 ГОДЪ

„ЭПОХА“.

И ГОДЪ ИЗДАНИЯ.

ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ ЛИТЕРАТУРНЫЙ ЖУРНАЛЪ.

Имена какъ: Н. Чаевъ, И. Саловъ, С. А. Юрьевъ, Н. Лёсковъ, Д. Минаевъ, Вл. Немировичъ-Данченко, князь Сумбатовъ (Южинъ), Н. Сторожевскій, Фр. Шпилъгагенъ, Фр. Гаклендеръ, Н. П. Аксаковъ, Н. А. Потёхинъ, А. Н. Майковъ, Л. И. Пальминъ, В. П. Бѣгани, Е. Оржешко, Э. Вогюэ, Н. Угрюмовъ, В. С. Баскинъ, С. Н. Филипповъ, И. П. Деспотули и многіе другіе обезпечиваютъ читателямъ „Эпохи“ то художественное содержаніе, которое они въ правѣ требовать отъ ежемѣсячнаго художественно-литературнаго журнала.

„Эпоха“ помѣщаетъ исключительно выдающіяся литературныя произведенія лучшихъ нашихъ авторовъ. Строго слѣдуя своей задачѣ, „Эпоха“ воздерживается отъ помѣщенія излишняго балласта, желая, чтобы читатель нашелъ въ каждой книжкѣ „Эпохи“ исключительно матеріалъ, заинтересовывающій его отъ начала до конца, и, чтобы такимъ образомъ, не осталась непрочитанною ни одна страница „Эпохи“.

Въ этомъ и заключается особенность нашего журнала.

Чутко слѣдя за каждымъ вновь-появляющимся, въ Россіи или за границей выдающимся литературнымъ произведеніемъ, Редакція „Эпохи“ при выборѣ матеріала и въ будущемъ году будетъ руководствоваться исключительно цѣлью—дать лучшее изъ лучшаго.

Въ первой годъ своего изданія „Эпоха“ сразу приобрѣла общую симпатію своихъ читателей, и въ 1887 приложить всё, отъ нея зависяція мѣры, чтобы успѣхъ и симпатіи перваго года, были обезпечены и въ будущемъ.

Стремясь группировать вокругъ себя лучшихъ современныхъ писателей, Редакція „Эпохи“, такимъ образомъ, вполне расчитываетъ доставить своимъ подписчикамъ истинно-художественное наслажденіе.

„Эпоха“—первый и пока единственный представитель въ Россіи того типа изданныхъ ежемѣсячныхъ художественно-литературныхъ журналовъ, который господствуетъ и занимаетъ первое мѣсто за границей уже въ теченіи многихъ лѣтъ; составляя необходимую принадлежность почти каждой образованной семьи.

Помѣщая множество серьезнаго матеріала, въ художественной формѣ „Эпоха“, вмѣстѣ съ тѣмъ, даетъ въ будущемъ году въ приложеніяхъ къ каждой книжкѣ по одному разсказу юмористическаго содержанія. Мастерское изложеніе этихъ разсказовъ отличается блестящимъ остроуміемъ, и они будутъ богато иллюстрированы въ манерѣ кроки, талантливѣйшими русскими и иностранными художниками этого жанра.

„Эпоха“ выходитъ ежемѣсячными книжками, объемомъ около 10 печатныхъ листовъ каждая, и будетъ богата и изящно иллюстрирована.

подписная цѣна на 1887 годъ:

на 1 годъ безъ доставки	5 руб.
съ доставкою и пересылкою	6 „
на 1/2 года безъ доставки 3 руб. съ пересылкой	3 „ 50 к.
съ пересылкой за границу	8 „

Допускается разсрочка подписныхъ денегъ: При подпискѣ . . . 2 рубля, 1-го Марта 2 руб. и 1-го Августа 2 руб.

Подписка принимается во всѣхъ лучшихъ книжныхъ магазинахъ. Въ С.-Петербургѣ, въ отдѣленіи Редакціи „Эпохи“; Невскій проспектъ, № 8, при конторѣ Ф. Петричъ. Гг. иногородніе адресуютъ прямо въ Редакцію журнала „Эпоха“, Москва, Столешниковъ пер., д. Карзинкина.

Редакторъ Д. А. Мансфельдъ.

Издатель Л. Метцль.
(Ц. 28464) 10—4

ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ-ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ

ՆՈՐ-ԴԱՐ

ՀԱՅՈՑ ՄԻԱԿ ԱՄԵՆՈՐԵԱՅ ԹԵՐԹԸ

Թ Ի Ֆ Լ Ի Ս Ո Ւ Մ

ՆԵՐԱՅՈՑ 1887 ԹՈՒՆԱՆԻՆ

(Զորքող տարի)

Հրատարակում է Նոյն դիմիւ և ծրագրով

Տարեկան գինն է 10 ռուբլի, վեց ամսուան՝ 6 ռուբլի, հատով՝ 5 կոպ. Եւրոպայի և Թիւրքիայի բաժանորդները վճարում են 30 ֆրանկ: Բաժանորդ են գրվում իւրաքանչիւր ամիս 1-ից: Թիֆլիսում բաժանորդ են գրվում Դիմիւ, Նոր-Դար-ի խմբագրատնը:

Խմբագրատնը գտնվում է պոստաման կոնքի Տրապիզոն փողոցի վերայ, Սառիա (Տրապիզոն) Եկեղեցու հանգիւյ, տուն № 9:

Օտար քաղաքներից գրվում են խմբագրութեան Թիֆլիս, Редакція „Норъ-Даръ“ կամ Tiflis (Caucase) Rédaction „Nor-Darъ“.

Подписка единственной, ежедневной армянской газеты „НОРЪ-ДАРЪ“ принимается исключительно въ конторѣ Редакціи, Тифлисѣ, въ центрѣ города, за Почтой на Троицкомъ переулкѣ, въ домѣ № 9.

Дозволено цензурою Тифлиса 5-го Февраля 1887 г.

Տպարան Մ. Գ. Ռոտինիանց

Типография М. Д. Ротинианцъ Гол. пр., д. № 41